

ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑ : ΙΣΤΟΡΙΑ
ΤΑΞΗ / ΤΜΗΜΑ : Β' ΛΥΚΕΙΟΥ (ΑΝΘΡΩΠΙΣΤΙΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ)
ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΑ ΠΕΡΙΟΔΟΥ: ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ 2023
ΣΥΝΟΛΟ ΣΕΛΙΔΩΝ: 3

ΘΕΜΑΤΑ

ΘΕΜΑ Α

A1) Να δώσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων όρων: α) «Μεγάλη Ιδέα», β) «συνθήκη Κιουτσούκ Καϊναρτζή», γ) «Εθνικές γαίες».

Μονάδες 15

A2) Να χαρακτηρίσετε τις προτάσεις που ακολουθούν, γράφοντας στο τετράδιό σας, δίπλα στο γράμμα που αντιστοιχεί στην κάθε πρόταση, τη λέξη *Σωστό*, αν η πρόταση είναι σωστή, ή *Λάθος*, αν η πρόταση είναι λανθασμένη:

- i. Η μετακίνηση ανθρώπων από την ύπαιθρο προς τα αστικά κέντρα στόχευε αποκλειστικά σε μόνιμη εγκατάσταση.
- ii. Στις εξαγωγές περισσότερο από τα 2/3 (σε αξία) του συνόλου ήταν γεωργικά προϊόντα.
- iii. Σημαντικό ρόλο στην ανάπτυξη της ελληνικής ναυτιλίας κατά το 18ο αιώνα διαδραμάτισε η έξοδος της Ρωσίας στη Μαύρη Θάλασσα.
- iv. Η Σύρος ήταν ένα από τα παραδοσιακά ναυτικά κέντρα που ήκμασαν και πριν από την Επανάσταση.
- v. Εξαιτίας του Α' Παγκόσμιου Πολέμου ο ελληνικός εμπορικός στόλος μειώθηκε δραματικά.

ΘΕΜΑ Β

B1) Ποιοι παράγοντες συμμετείχαν ενεργά στις πρωτοβουλίες για την είσοδο της ελληνικής ναυτιλίας στην εποχή του ατμού;

B2) Πώς αναπτύχθηκαν οι μεταλλευτικές δραστηριότητες στο Λαύριο;

ΘΕΜΑ Γ

Γ1) Με βάση το παράθεμα και τις ιστορικές σας γνώσεις να αναφερθείτε στις δυσκολίες που συναντούσε η ίδρυση της Εθνικής Τράπεζας, καθώς και στα οφέλη που προέκυψαν στην ελληνική οικονομία μετά την ίδρυσή της.

Χρειάστηκαν πάνω από δέκα χρόνια για να επιτευχθεί η ίδρυση μιας τράπεζας στο νεοελληνικό κράτος, ένα διάστημα που δεν είναι αδικαιολόγητα μεγάλο αλλά δεν είναι και αμελητέο: η δυστοκία είναι αποκαλυπτική τόσο για την οικονομική κατάσταση του νεοσύστατου βασιλείου όσο και για τα περίπλοκα ζητήματα που έθετε η μετάβαση από το παλαιό στο νέο θεσμικό καθεστώς. Τα σημαντικότερα προβλήματα ήταν πράγματι θεσμικού χαρακτήρα, αφού η λειτουργία μιας δημόσιας τράπεζας πιστωτικού ιδρύματος απαιτούσε σαφές νομικό πλαίσιο και ιδιοκτησιακό καθεστώς. Το τελευταίο υπήρξε το πλέον ακανθώδες ζήτημα, καθώς, λόγω και της φυσιογνωμίας της οικονομίας, η ιδιοκτησία αποτελούσε το βασικότερο εκέγγυο για την πιστωτική δραστηριότητα. Το άλλο ζήτημα που προκαλούσε δισταγμούς και αναβλητικότητες ήταν ο ορίζοντας των ευκαιριών για την ανάπτυξη των πιστωτικών εργασιών. Ο αγροτικός κόσμος, που αυτονόητα αποτελούσε τον πρώτο στόχο ενός πιστωτικού ιδρύματος σε μια χώρα σαν την Ελλάδα, ήταν εκείνος ακριβώς που διέθετε τη μικρότερη φερεγγυότητα. Από την άλλη, ο εμπορικός κόσμος δεν ήταν αυτονοήτως ανοιχτός στην υποδοχή του νέου πιστωτικού φορέα, στο μέτρο που ο ίδιος κάλυπτε ένα μεγάλο μέρος της πιστωτικής δραστηριότητας και μάλιστα με υψηλή κερδοφορία.

Χριστίνα Αγγιαντώνη, «Η ελληνική οικονομία στον πρώτο βιομηχανικό αιώνα»,
Ιστορία του Νέου Ελληνισμού 1770-2000, τ. 4, Ελληνικά Γράμματα, Αθήνα 2003, σ. 71

Γ2) Συνδυάζοντας τις ιστορικές σας γνώσεις με τις απαραίτητες πληροφορίες από το κείμενο που σας δίνεται, να αναφερθείτε: α. στους στόχους και το περιεχόμενο των νομοθετημάτων του 1871 που αφορούσαν τη ρύθμιση του ζητήματος των εθνικών γαιών (μονάδες 12) και β. στην εφαρμογή των νόμων αυτών και την εκπλήρωση των στόχων τους. (μονάδες 13)

Μονάδες 25

ΚΕΙΜΕΝΟ

Το ζήτημα λοιπόν των εθνικών γαιών θα λυθεί με δύο νόμους τους οποίους έφερε προς ψήφιση στη Βουλή ο Σ. Σωτηρόπουλος, ως υπουργός των Οικονομικών της κυβέρνησης Κουμουνδούρου. Πρόκειται για τους νόμους ΥΛΑ΄ της 25ης Μαρτίου 1871 και ΤΠς΄ της 24ης Μαρτίου 1871. Με τον πρώτο νόμο ρυθμίζεται η διανομή και η διάθεση της εθνικής γης, με το δεύτερο το ελληνικό κράτος έρχεται να δώσει λύση στις εμφυτεύσεις που είχαν γίνει επί εθνικών γαιών. Σύμφωνα με το νόμο ΥΛΑ΄ κάθε οικογενειάρχης, ενήλικας Έλληνας πολίτης, χήρα, ανήλικα ορφανά καλούνταν να συμμετάσχουν στη διανομή των «μή πεφυτευμένων» γαιών. Το κράτος θα διατηρούσε πλέον μόνο τα δάση και ορισμένα οικόπεδα στις πόλεις κυρίως, που θα μπορούσαν να του φανούν χρήσιμα. [...] Η γη που θα διανεμόταν σε κάθε δικαιούχο δεν μπορούσε να ξεπερνά τα 80 στρέμματα ξηρικών και 40 στρέμματα ποτιστικών γαιών.[...] Με το νόμο ΤΠς΄ [...] οι καλλιεργητές μπορούσαν να

εξαγοράσουν τα δικαιώματα του κράτους, καταβάλλοντας την αξία της ασκεπούς γης την ημέρα της δημοσίευσης του νόμου. Με βάση τη νομοθεσία μέχρι το 1911 εκδόθηκαν 357.217 παραχωρητήρια που αντιστοιχούσαν σε 2.650.000 στρέμματα συνολικής αξίας 90.000.000 δραχμών. [...] Η αξιολόγηση των αποτελεσμάτων της διανομής είναι αντιφατική. Τα οφέλη για το δημόσιο ταμείο υπήρξαν πολύ κατώτερα των προσδοκιών, καθώς μόλις το 55% της αξίας των γαιών που διανεμήθηκαν εισπράχθηκε από το κράτος μέχρι το 1911.

Σωτηρόπουλος, Σ., «Η διανομή των εθνικών γαιών (1871)», στο Τετράδια κοινοβουλευτικού λόγου, Ίδρυμα της Βουλής των Ελλήνων για τον Κοινοβουλευτισμό και τη Δημοκρατία, Αθήνα 2010, σ. 42-43 .

ΣΑΣ ΕΥΧΟΜΑΣΤΕ ΕΠΙΤΥΧΙΑ

A large, light pink, cursive watermark of the Greek word 'συν' (syn) is centered on the page. Above it, the phrase 'ΣΑΣ ΕΥΧΟΜΑΣΤΕ ΕΠΙΤΥΧΙΑ' is written in a smaller, bold, black, sans-serif font.